

Erziehungs-, Kultur- und Umweltschutzdepartement Graubünden
Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Dipartimento dell'educazione, cultura e protezione dell'ambiente dei Grigioni

Revisiun parziala da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola; DG 421.000)

Rapport explicativ davart la consultaziun

Cuir, avust 2023

Cuntegn

1.	Situaziun da partenza.....	1
2.	Cuntegn da la revisiun parziala.....	2
2.1.	Finanziaziun da la scola en l'ospital.....	2
2.2.	Reintroducziun da las classas d'introducziun (CI)	5
2.3.	Furmas da la scolaziun en il sector simpel	6
2.4.	Champs da classa, emnas da project ed excursiuns.....	9
2.5.	Scolina.....	11
2.6.	Vacanzas da scola.....	16
2.7.	Facilitaziun da vegliadetgna	16
2.8.	Custs per las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun (ICT)....	19
2.9.	Adattaziun salarisaziun minimala stgalim primar e secundar I a la media da la Svizra Orientala (standardisà)	20
2.10.	Dretg d'instruir	23
2.11.	Dretg da vegnir tadlà per scolaras e scolars.....	23
2.12.	Dispensaziun linguas estras obligatorias	24
3.	Consequenzas persunalas e finanzialas	25
3.1.	Consequenzas persunalas	25
3.2.	Consequenzas finanzialas.....	25
4.	Plan da termins.....	26

Agiunta

Survista dals custs supplementars che sa repetan

1. Situaziun da partenza

Dapi la revisiun totala da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola; DG 421.000) il 2012 ha il Cussegl grond acceptà quatter incumbensas che han per consequenza ina adattaziun da la lescha da scola u da l'ordinaziun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola; DG 421.010). Questas incumbensas èn l'element central da la revisiun parziala da la lescha da scola:

- incumbensa Caluori concernent la finanziaziun da la scola en l'ospital intervenziun parlamentara incumbensa;
- incumbensa Claus concernent la reintroducziun da la classa d'introducziun en il chantun Grischun;
- incumbensa Michael concernent la cumpetenza e l'egualitad da las furmas da la scolaziun en il sector simpel da la pedagogia speziala;
- incumbensa Tenchio concernent il mantegniment da champs da classa, d'emnas da project e d'excursiuns en las scolas obligatoricas dal chantun Grischun.

Sper las incumbensas parlamentaras sa fatschenta la revisiun parziala era cun auters temas tar ils quals ins sto agir. En connex cun il plant areguard la pretensiun da salari che la Dretgira administrativa dal chantun Grischun ha refusà (U 17 90 dals 8 da december 2020) duai il sector da la scolina vegnir analisà a moda generala. Plinavant vegnan ils temas da la facilitaziun da vegliadetgna, da la salarisaziun minimala da las personas d'instrucziun, da las vacanzas da scola, dals custs da las technologies d'infurmaziun e da comunicaziun, dals dretgs d'instruir e dals dretgs da las scolaras e scolars (SeS) integrads en la revisiun parziala da la lescha da scola. Concret vai per ils puncts da la revisiun suandants:

- scolina: introducziun da l'obligatori, calculaziun dal pensum en lecziuns enstagl dad uras, introducziun da la funcziun da la persona d'instrucziun da classa e adattaziun da la salarisaziun minimala;
- vacanzas da scola: las instituziuns responsablas per la scola coordineschan las vacanzas d'atun;
- facilitaziun da vegliadetgna: introducziun era per personas d'instrucziun cun in engaschament a temp parzial;
- custs da las technologies d'infurmaziun e comunicaziun: participaziun dal chantun;
- salarisaziun minimala da las personas d'instrucziun: adattaziun stgalim primar e secundar l a la media da la Svizra Orientala (standardisà);
- dretg d'instruir per personas d'instrucziun qualifitgadas: dretgs d'instruir enstagl da permissiuns da dar scola temporaras;
- dretgs da las scolaras e scolars: dretg da vegnir tadlà;
- en questa consultaziun vegn tractada era la dispensaziun da linguas estras obligatoricas (incumbensa da la fracziun PPS).

2. Cuntegn da la revisiun parziala

2.1. Finanziaziun da la scola en l'ospital

2.1.1. *Status quo*

Enfin e cun il 2015 finanziavan il chantun e las instituziuns responsablas per la scola la scola en l'ospital sin la basa da la lescha davart la promoziun da persunas cun impediments (lescha d'impedids; DG 440.000). Cun la revisiun totala da la lescha da scola, la lescha d'impedids è vegnida abolida. Per quest motiv, il Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient (DECA) ha validà da nov la scolaziun en l'ospital dal punct da vista giuridic. En sia disposiziun dals 9 da zercladur 2015 (DD nr. 2447/2015) il departament scriva che, areguard la cumpetenzza e la finanziaziun, la cuntinuaziun da l'instrucziun fundamentala gratuita ordaifer la scola regulara per motivs medizinals (malsogna u accident) è ina lezia da la scola regulara (e betg pli da la scola speziala). Per scolaras e scolaras da la scola regulara, la cumpetenzza da garantir l'instrucziun (decisiun, organisaziun e finanziaziun) è tar l'instituziun responsabla per la scola pertutgada. Per scolaras e scolaras cun in'ordinaziun da scolaziun speziala è il chantun responsabel.

Enfin la fin dal 2015, la scola en l'ospital vegniva finanziada, sco tar la finanziaziun da las instituziuns da la scolaziun speziala, tras la surpigliada dal deficit restant tras il chantun e tras la participaziun da las instituziuns responsablas per la scola als custs. A partir dal 2016 èn ils custs da scolaziun da las scolas en ospitals (Ospital chantunal e staziun per giuvenils da la psichiatria d'uffants e giuvenils dal Grischun) be anc vegnids facturads a las instituziuns responsablas per la scola. En consequenza han diversas instituziuns responsablas per la scola refusà da surpigliar ils custs da scolaziun. A l'Ospital chantunal è quai stà d'attribuir en emprima lingia a l'ospitalisaziun plitost curta da las scolaras e scolaras che cuzza per regla maximalmain tschintg dis. Tenor pliras instituziuns responsablas per la scola n'è ina scolaziun tar uschè curtas ospitalisaziuns betg necessaria. Plinavant chaschuna la garanzia per ils custs che las duas varts ston dumandar avant ina gronda lavur administrativa. Perquai ha l'Ospital chantunal stipulà ils ultims onns cunvegnas davart la surpigliada dals custs da scolaziun cun las dudesch regiuns da provediment da la sanadad dal chantun, ch'èn las purtadras dals ospitals grischuns.

Cuntraì a l'Ospital chantunal facturescha la staziun per giuvenils da la psichiatria d'uffants e giuvenils dal Grischun ils custs da scolaziun directamain a las instituziuns responsablas per la scola. Malgrà la durada da la dimora da las scolaras e scolaras en general pli lunga refuseschan singulas instituziuns responsablas per la scola da surpigliar ils custs da scolaziun.

Per ils onns 2020 e 2021 ha la scolaziun en l'Ospital chantunal custà en media var 125 000 francs. En la staziun per giuvenils muntavan ils custs per ils medems onns en media a var 165 000 francs.

2.1.2. *Incumbensa Caluori*

L'incumbensa Caluori areguard la finanziaziun da la scola en l'ospital, ch'il Cussegl grond ha acceptà ils 15 da favrer 2017, pretenda da la regenza da crear ina basa legala en la lescha da scola che regla la gestiun d'ina scola en l'ospital tras ils furniturs da prestaziuns en il sector da sanadad. Tenor l'incumbensa sto la lescha vegnir adattada uschia che:

- a) la decisiun davart l'instrucziun tras la scola en l'ospital vegn prendida a partir dal 5avel di e l'instituziun responsabla per la scola sto vegnir infurmada;
- b) ils custs cumplains vegnan mess a quint mintgamai per la mesadad a las instituziuns responsablas per la scola da las vischnancas en questiu ed al chantun. La tariffa dals custs cumplains sto vegnir approvada periodicamain da l'Uffizi per la scola populara ed il sport (USS).

Tenor las signatarias e signataris da l'incumbensa Caluori duain era quests puncts vegnir reglads:

- instruids vegnan scolars e scolaras e giuvenils en la vegliadetgna da la scola populara, q.v.d. era ils giuvenils dals gimnasis inferiurs, che restan probablamain almain in'emna a l'ospital;
- la scola en l'ospital prenda la decisiun davart l'instrucziun, las instituziuns responsablas per la scola vegnan infurmas corresponsamentamain;
- en cas da scolaras e scolars extrachantunals vegn procurada ordavant resp. uschè svelt sco pussaivel ina garanzia per ils custs;
- la regenza stgaffescha la basa legala era areguard las scolaras e scolars da la scola media e da la scola professiunala, sco en il chantun da Turitg. En quest connex vegnan ils custs cumplains mess a quint als uffizis ch'èn cumpetents per las scolas medias e per la furnaziun professiunala.

2.1.3. Puncts centrals da la revisiun en detagl

Per stgaffir ina regulaziun legala explicita sco basa per la gestiun d'ina scola en l'ospital ston las suandantas disposiziuns vegnir integradas en la lescha da scola ed en l'ordinaziun da scola:

1) Designaziun scolas en ospitals

Il DECA designescha ils ospitals e las clinicas che suttastattan a l'obligaziun da dumander ina permissiun tenor la legislaziun da sanadad e che pon instruir scolaras e scolars. Cun la designaziun e suenter cun la concessiun dal mandat da prestaziun corresponsent duain be las instituziuns, en las qualas ina gronda part da las scolaras e scolars restan per in temp pli lung pudair instruir en il senn da la legislaziun da scola.

2) Mandat da prestaziun

Il DECA po dar in mandat da prestaziun a scolas en ospitals che adempleschan las prescripziuns da la lescha da scola. Quel s'extenda per regla sur quatter onns e regla surtut la qualidad e la quantidad da la purschida, la qualificaziun dal persunal, la controlla da las prestaziuns messas a quint ed ils principis da l'indemnisaziun da las prestaziuns. La regenza po surdar la cumpetenza da stipular il mandat da prestaziun a l'uffizi.

Remartgas

L'incumbensa Caluori pretenda che la decisiun davart l'instrucziun vegnia prendida a partir dal 5avel di e che quai valia be per scolaras e scolars che restan probablamain almain in'emna a l'ospital. Damai che passa 80 % da las scolaras e scolars restan, surtut a l'Ospital chantunal, maximalmain tschintg dis a l'ospital, na vegniss la gronda part dad els betg instruida là. Plinavant fissan ils dis da scola da las paucas scolaras e scolars che restan pli ditg a l'Ospital chantunal fitg chars per las instituziuns responsablas per la scola cumpetentas. Tenor l'incumbensa Caluori

stuessan quellas surpigliar la mesadad dals custs. Perquai propona la regenza da desister da la durada minimala da la dimora a l'ospital e dal temp da carenza.

3) *Finanziaziun*

Tut las instituziuns responsablas per la scola dal chantun sa participeschan mintg'onn cun ina pauschala als custs da la scolaziun en l'ospital. La pauschala correspunda (tenor l'incumbensa Caluori) a 50 % dals custs per tut las scolaras e scolaris grischuns en scolas en ospitals che pon mintg'onn effectivamain vegnir mess a quint. Il rendaquint annual cun las scolas en ospitals chantunals ed extrachantunals è chausa dal chantun.

Remartgas

Damai ch'ils custs totals e la lavur administrativa correspondent per las scolas en ospitals èn modests, duai la participaziun da las instituziuns responsablas per la scola populara grischuna als custs per la scolaziun en l'ospital vegnir fatga sco en il sistem d'assicuranzas. Quai vul dir che la part dals custs da las instituziuns responsablas per la scola grischuna vegn repartida sin tut las scolaras e scolaris grischuns. Per garantir ina procedura administrativa uschè simpla sco pussaivel vegn la participaziun als custs deducida da las pauschalas per la scola regulara tenor l'art. 72 al. 1 da la lescha da scola. La deducziun a donn e cust da las instituziuns responsablas per la scola munta ad otg francs per mintga scolara e scolar e pauschala per la scola regulara. Per in'instituziun responsabla per la scola crudassan uschia davent ils custs e las spesas administrativas sche ina u in da ses scolaris fiss en ina scola en l'ospital, e quai independentamain sch'i va per ina instituziun chantunala u extrachantunala. Plinavant vegnissan las dus scolas dals ospitals grischuns distgargiadas en quest sector dal punct da vista administrativ. Il rendaquint annual cun las scolas en ospitals è chausa dal chantun. En vista als custs per scolaras e scolaris grischuns en scolas d'ospital èn surveaivels e dapi onns per gronda part constants è questa reglamentaziun tenor la regenza simpla e adequata.

4) *Custs imputabels*

Sco custs imputabels valan be custs che stattan en in connex direct cun la scolaziun en l'ospital, ch'èn necessaris per ina realisaziun adattada e che vegnan era propri chaschunads en il rom dad ina organisaziun e gestiun da l'interpresa adequata ed economica.

2.1.4. *Explicaziun davart l'artitgel*

Art. 19a

Quest artitgel regla il dretg e la finanziaziun da la scolaziun en l'ospital da las scolaras e scolaris da la scola populara. I va per l'instrucziun da scolaras e scolaris grischuns en clinicas ed ospitals chantunals ed extrachantunals. Da princip vegnan las pretensiuns da l'incumbensa Caluori ademplitas cun las novas disposiziuns legalas. La regenza propona be da desister da la durada minimala da la dimora a l'ospital e dal temp da carenza.

⇒ Vesair questiunari, chapitel A Scolaziun en l'ospital, dumondas nr. 1 e 2.

2.2. Reintroducziun da las classas d'introducziun (CI)

Avant l'entrada en vigur da la lescha da scola vertenta sin l'onn da scola 2013/14 pudevan las instituziuns responsablas per la scola manar classas d'introducziun (CI). En las CI pudevan las scholaras e scholars che n'eran a l'entschatta, per differents motivs, anc betg dal tutfatg pronts per las pretensiuns da la scola far l'emprima classa primara en dus onns da scola. Ulteriuras caracteristicas da la CI eran:

- La CI era ina classa pitschna cun tschintg enfin maximalmain dudesch scholaras e scholars.
- La persuna d'instrucziun da la CI era ina pedagoga curativa da scola u in pedagog curativ da scola.
- Suentar la scolina na vegnivan las scholaras e scholars betg en la classa da tschep (1. classa primara) mabain en la CI nua ch'els predevan tras ils cuntegns dal plan d'instrucziun da l'emprima classa en dus onns.
- Las scholaras e scholars survegnivan in attestat per classas pitschnas.
- Paucas instituziuns responsablas per la scola manavan las CI a moda integrativa. Las scholaras e scholars dad uschè ina CI vegnivan attribuids ad in'emprima classa primara (classa da tschep). En ils roms matematica e tudestg vegnivan ils cuntegns dal plan d'instrucziun repartids sin dus onns. En questas lecziuns vegnivan las scholaras e scholars instruids en gruppas pitschnas ordaifer la classa da tschep.

2.2.1. Status quo

Gia avant l'introducziun da la lescha da scola actuala han las instituziuns responsablas per la scola en il chantun Grischun reduci il dumber da CI en vista al svilup en l'entira Svizra vers furmas d'instrucziun integrativas. En l'onn da scola 2012/13 manavan be anc tschintg instituziuns responsablas per la scola CI separativas e dus manavan CI integrativas.

2.2.2. Incumbensa Claus

La pretensiun principala da l'incumbensa Claus dals 6 da december 2016 areguard la reintroducziun da la classa d'introducziun en il chantun Grischun è la suandanta:

«La regenza vegn incumbensada da pussibilitar als purtaders da scola da puspè introducir en cas da basegn la classa d'introducziun regulara da 2 onns (inclusiv la varianta integrativa per purtaders da scola pli pitschens). Eventualmain sto la lescha da scola vegnir adattada correspudentamain.»

2.2.3. Puncts centrals da la revisiun en detagl

La classa d'introducziun era - tenor l'anteriura legislaziun da scola - ina furma da la classa pitschna e cun quai ina mesira da la pedagogia speziala. Actualmain na datti nagina basa legala per manar partiziuns separativas en il sector simpel da la pedagogia speziala. Ina basa legala e las disposiziuns necessarias da l'ordinaziun ston pia vegnir stgaffidas.

1) Furmas d'instrucziun, adempliment da l'obligaziun dad ir a scola e grondezzas da las partiziuns

Las novas regulaziuns legalas èn concepidas uschia che las instituziuns responsablas per la scola pon porscher furmas d'instrucziun separativas era en il sector simpel da la pedagogia speziala (cfr. chapitel 2.3 che suonda davart la realisaziun da l'incumbensa Michael). Las instituziuns responsablas per la scola duain da nov pudair porscher CI sch'il basegn è avant maun. I na dat però nagina obligaziun da porscher CI. Per l'adempliment da l'obligaziun dad ir a scola valan ils

dus onns en la CI sco in onn da scola. Las grondezzas da las partziuns s'orienteschan a las anteriuras regulaziuns per classas pitschnas (dumber minimal da tschintg scolaras e scolars e dumber maximal da dudesch scolaras e scolars).

2) *Gruppa en mira e assegnaziun*

En la CI vegnan las finamiras d'instrucziun da l'emprim onn da scola repartidas sin dus onns. Uschia resta dapli temp per cumpensar retards dal svilup. La CI è pensada per scolaras e scolars che n'èn anc betg pronts per las pretensiuns d'instrucziun da la 1. classa il mument da la midada regulara al stgalim primar. Ed era restar en la scolina na fiss betg adattà per els. L'incumbensa Claus va da quai anora che las scolaras e scolars pon, suenter avair frequentà la CI, absolver ina carriera da scola regulara senza sustegn supplementar. Quai po esser il cas tar ina part da las scolaras e scolars da la 1. classa primara che han in basegn spezial da promoziun. I sa tracta da scolaras e scolars cun retards dal svilup che pon probablmain vegnir cumpensads. Per questas scolaras e scolars po la CI esser ina mesira da promoziun adattada. Scholaras e scolars cun difficultads complexas d'emprender e da cumportament na tutgan betg tar la gruppa en mira da la CI. Per questas scolaras e scolars è la promoziun integrativa cun o senza adattaziun da las finamiras d'instrucziun adattada. Era scolaras e scolars cun in impediment na tutgan betg tar la gruppa en mira. Per questas scolaras e scolars è tut tenor ina scolaziun speziala adattada. La scolaziun speziala integrativa vegn per regla fatga en la classa regulara. La divisiun en ina classa d'introducziun vala da nov sco mesira simpla da la pedagogia speziala. L'assegnaziun è perquai reglada sco tar autras mesiras simplas da la pedagogia speziala. Ulteriuras adattaziuns da la lescha u da l'ordinaziun n'èn betg necessarias.

2.2.4. **Explicaziun davart l'artitgel**

Art. 44

Al. 2bis: Quest alinea permetta a las instituziuns responsablas per la scola da manar, sper l'emprima classa primara regulara, era classas d'introducziun. Las instituziuns responsablas per la scola n'èn però betg obligadas da porscher questa furma d'instrucziun. Per l'ademplement da l'obligaziun dad ir a scola (cfr. art. 13 al. 2 lescha da scola) valan ils dus onns en la classa d'introducziun sco in onn da scola. Per ademplir l'obligaziun d'ir a scola nov onns stuessan las scolaras e scolars pertutgads damai absolver diesch onns da scola. La classa d'introducziun vegn definida sco mesira simpla da la pedagogia speziala ed è cun quai chausa da las instituziuns responsablas per la scola (cfr. art. 47 al. 1 lescha da scola).

⇒ Vesair questunari, chapitel B Reintroducziun da la classa d'introducziun, dumonda nr. 3.

2.3. **Furmas da la scolaziun en il sectur simpel**

Avant l'entrada en vigur da la lescha da scola vertenta sin l'onn da scola 2013/14 pudevan las instituziuns responsablas per la scola manar classas pitschnas sco furma da promoziun separativa u (parzialmain) integrativa da la scola regulara. En classas pitschnas vegnivan instruids e promovids ils scolars e scolaras che n'ademplivan betg las pretensiuns dal stgalim primar e dal stgalim secundar I e che n'ademplivan era betg las premissas per frequentar ina scola speziala en il senn da la lescha davart la promoziun d'uffants e giuvenils cun impediments (DG 440.000, ord vigur dapi il 1. d'avust 2013).

La lescha da scola sa basa sin la Constituziun federala da la Confederaziun svizra (CS 101) e la lescha federala davart l'eliminaziun dals dischavantatgs envers persunas cun impediments (lescha davart l'egualitad da persunas cun impediments, LImp; CS 151.3) e s'orientescha essenzialmain al princip da l'integrasiun: Las scolaras e scolaras cun basegns pedagogics speziels duain, sche pussaivel, vegnir instruids en la classa regulara ensemen cun las autras scolaras e scolaras. Pervi dals resuns or da la consultaziun davart la nova lescha da scola è quest princip però vegnì realisà en ina furma pli moderada. Las mesiras da la pedagogia speziala duain, per regla, bain vegnir realisadas en furmas d'instrucziun e da promoziun integrativas, ma sut tschertas circumstanzas¹ pon vegnir prendidas era mesiras separativas.

2.3.1. Status quo

Tenor la legislaziun da scola vertenta vegnan scolaras e scolaras, en il sector simpel da la pedagogia speziala, promovids ubain a moda integrativa (la gronda part en la classa regulara) ubain a moda parzialmain integrativa (singulas unitads d'instrucziun en furma d'instrucziun da grupp u d'instrucziun individuala ordaifer la classa regulara). Tenor la legislaziun actuala è la furma separativa be pussaivla per la scolaziun speziala (sector pretensius da la pedagogia speziala). La furma d'instrucziun e da promoziun è separativa cura che la gronda part da l'instrucziun vegn fatga ordaifer la classa regulara.

Per garantir las mesiras simples da la pedagogia speziala, en spezial la promoziun da la prevenziun, vegnan las instituziuns responsablas per la scola animadas d'engaschar en la classa ina persuna spezialisada per la pedagogia curativa per almain dus unitads d'instrucziun per emna per mintga partiziun dal stgalim da scolina e dal stgalim primar.

2.3.2. Incumbensa Michael

L'incumbensa Michael dals 7 da december 2016 davart la cumpetenzza e l'egualitad da las furmas da la scolaziun en il sector simpel da la pedagogia speziala cumpiglia las dus pretensiuns suandantas:

1. Egualitad da las furmas da scolaziun e promoziun da las mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel: L'incumbensa pretenda l'egualitad da furmas integrativas, parzialmain integrativas e separativas da las mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel. Las instituziuns responsablas per la scola ch'èn, tenor la lescha da scola, responsablas per la realisaziun da las mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel, duain survegnir dapli flexibilitad per adattar las mesiras als basegns locals. Da nov duain furmas da scolaziun e promoziun separativas era esser pussaivlas en il sector simpel. La precedenza da mesiras integrativas envers mesiras separativas duai vegnir abolida per il sector simpel.
2. Eliminaziun da la prescripziun minimala per la promoziun integrativa sco prevenziun (Pi P): Las instituziuns responsablas per la scola n'èn, tenor l'ordinaziun da scola, betg obligadas da porscher dus unitads d'instrucziun per emna en il sector da la Pi P ma ellas vegnan be animadas da far quai. En la pratica vegni però pretendì da las instituziuns responsablas per la scola ch'ellas garanteschian la purschida da questas lecziuns.

¹ Sche la scolaziun e la promoziun integrativa n'ha betg avantatgs per las scolaras e scolaras che han in basegn spezial da promoziun u sch'ellas n'èn betg supportablas per la classa regulara, vegnan las scolaras e scolaras pertutgads instruids a moda parzialmain integrativa u a moda separativa.

2.3.3. Puncts centrals da la revisiun en detagl

1) Egalitad da las furmas da scolaziun e promoziun da las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur simpel

Las novas regulaziuns legalas èn concepidas uschia che las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur simpel pon vegnir realisadas tant en furma integrativa u parzialmain integrativa sco era en furma separativa. Plinavant na vala - tenor l'incumbensa - nagina precedenza da l'integraziun pli per il sectur simpel.

Quai na vul però betg dir che las instituziuns responsablas per la scola èn cumpletmain libras da decider en che furma ch'ellas vulan realisar las mesiras simplas. La lescha da scola prescriba vinavant che las mesiras vegnan realisadas en dependenza dal basegn e menziuna a moda explicita furmas integrativas, parzialmain integrativas e separativas (art. 46 al. 1 lescha da scola). Plinavant sto l'opportunitad da las mesiras ordinadas vegnir examinada periodicamain. Eventualmain ston quellas vegnir midadas u terminadas (art. 47 al. 1 ordinaziun da scola) uschia che la permeabilitad tranter la scola regulara e las mesiras (parzialmain) integrativas da la pedagogia speziala resta garantida.

2) Eliminaziun da la prescripziun minimala per la promoziun integrativa sco prevenziun

Il passus correspondent en l'ordinaziun da scola vegn stritgà. Cun l'eliminaziun da la prescripziun minimala per la promoziun integrativa sco prevenziun survegnan las instituziuns responsablas per la scola dapli spazi per decider ed ellas pon duvrar lur meds per las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur simpel tegnend quint dapli dals basegns locals.

2.3.4. Explicaziuns davart ils artitgels

Sin il plaun da la lescha da scola

Art. 46

Al. 1: En l'alea 1 vegnan da nov enumeradas a moda explicita tut las trais furmas (integrativ, parzialmain integrativ e separativ) sco furmas da scolaziun e promoziun pussaivlas en il sectur da la pedagogia speziala.

Al. 2: Cun la restricziun («da las mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala»), che vegn introducida da nov, vala la precedenza da l'integraziun en l'alea 2 be anc per il sectur pretensius.

Al. 3: Cun la restricziun («da las mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala»), che vegn introducida da nov, vala l'alea 3 be anc per il sectur pretensius.

Sin il plaun da l'ordinaziun da scola

Art. 46

Al. 1: Quest artitgel vegn stritgà e na vegn betg remplazzà. Cun quai è il punct 2 da l'incumbensa adempli.

⇒ Vesair questunari, chapitel C Furmas da la scolaziun en il sectur simpel, dumonda nr. 4.

2.4. Champs da classa, emnas da project ed excursiuns

Il december dal 2017 ha il Tribunal federal decidì che, per champs da classa, emnas da project ed excursiuns da la scola populara, pon vegnir mess a quint als geniturs be ils custs ch'els spargnan tras l'absenza dals uffants. Quests custs vegnan ad esser, tut tenor la vegliadetgna, tranter maximalmain 10 e 16 francs per scolara e scolar e di.

Il mument n'èsi anc betg pussaivel da valitar definitivamain tge consequenzas che la sentenza dal Tribunal federal ha sin la realisaziun da las activitads menziunadas avant. La sentenza ha chaschunà a l'entschatta ina malsegirezza. Ma en la pratica n'èsi enfin ussa betg vegnì constatà ch'i dat sistematicamain damain champs da classa, emnas da project ed excursiuns. Pervi da la pandemia hai dà grondas restricziuns il 2020 e 2021. Quellas na tutgan però betg en quest context tematic.

2.4.1. Status quo

En l'art. 15 al. 1 da la lescha da scola statti scrit che contribuziuns adequatas pon vegnir incassadas da las scolaras e scolars respectivamain da las personas cun la pussanza dals geniturs per viadis da scola, excursiuns e champs da classa. Las instituziuns responsablas per la scola defineschan a moda autonoma l'import concret che vegn incassà da las personas cun la pussanza dals geniturs per questas activitads scolasticas. Sper las contribuziuns da las personas cun la pussanza dals geniturs survegnan las instituziuns responsablas per la scola gia oz differentas contribuziuns chantunalas cun las qualas els pon (co)finanziar questas activitads scolasticas:

1. Pauschala per la scola regulara: Las vischnancas survegnan contribuziuns chantunalas per l'instrucziun da la scola populara obligatorica. Tar quella tutgan era las activitads menziunadas;
2. Contribuziuns per visitas e projects culturals da la Promoziun da la cultura dal Grischun: Il chantun sa participescha oz financialmain cun contribuziuns da la lottaria naziunala² ad occurrenzas da scola spezialas che stattan en connex cun temas culturals. Quai pon esser excursiuns, emnas da project (p.ex. preparaziun per in musical, represchentaziuns da teater, projects d'art) u era champs da classa;
3. Champs dal sport da scola voluntar: Il chantun sa participescha a champs da sport sin il stgalim da la scola populara e cumplettescha uschia la promoziun G+S da la Confederaziun³;
4. Promoziun dad activitads da barat linguistic: Questa promoziun è gia reglada tras la lescha da linguas dal chantun Grischun (LLing; DG 492.100) e l'ordinaziun da linguas dal chantun Grischun (OLing; DG 492.110) (cfr. art. 18 al. 2 OLing; maximalmain 90 francs per scolara e scolar e di).

² I va per contribuziuns che vegnan da la lottaria naziunala e che vegnan attribuids al chantun Grischun or dal gudogn net da Swisslos (daners da SWISSLOS).

³ Per il sport da scola voluntar paja il chantun ina pauschala da 100 francs per di da champ e cumplettescha uschia las contribuziuns G+S federalas (16 francs per uffant e di da champ resp. 6.50 francs per uffant e di da champ senza pernottaziun ordaifer).

2.4.2. Incumbensa Tenchio

L'incumbensa Tenchio dals 13 da favrer 2018 concernent il mantegniment da champs da classa, d'emnas da project e d'excursiuns en las scolas obligatorias dal chantun Grischun vul garantir che viadis da scola, excursiuns sco era champs da classa ed emnas da project vegnian cuntinuads en l'avegnir en lur furmas d'enfin ussa, senza ch'i stoppian vegnir incassadas contribuziuns dals geniturs che surpassan las contribuziuns tenor la sentenza dal Tribunal federal numnada plinensi.

2.4.3. Puncts centrals da la revisiun en detagl

Sin la basa dad ina nova regulaziun legala sustegna il chantun la realisaziun da champs da classa e dad emnas da project tras las instituziuns responsablas per la scola. Questa schliaziun persequitescha dus finamiras:

1. garantir la finanziaziun: las instituziuns responsablas per la scola duain era en l'avegnir pudair realisar las activitads scolasticas menziunadas senza ch'i stoppian vegnir incassadas contribuziuns da las persunas cun la pussanza dals geniturs che surpassan las contribuziuns numnadas en la sentenza dal Tribunal federal;
2. dar impuls per la realisaziun: las activitads menziunadas correspundan ad in basegn pedagogic fundamental. Surtut champs da classa, emnas da project ed excursiuns da plirs dis rinforzan il svilup social da las scholaras e scolars. Uschia pon quels per exempel exercitar l'abiltad da cooperar e da schliar conflicts u il savair ir enturn cun la diversitad. La nova regulaziun legala creescha perquai impuls finanziaals per realisar uschè activitads sin il stgalm primar e secundar I.

La promoziun finanziaala sa restrenscha sin champs da classa, emnas da project ed excursiuns da plirs dis cun pernottaziuns ordaifer che han lieu durant las emnas da scola. Pervi da las pernottaziuns ordaifer èn ils custs per scolara e scolar surtut tar questas activitads pli auts che las contribuziuns dals geniturs ch'il Tribunal federal ha validà sco adequatas.

Il model d'impuls è concepì uschia ch'el na chaschuna blera lavur administrativa ni als posts chantunals ni a las instituziuns responsablas per la scola. Uschia na datti nagins obstachels administrativs nunnecessaris che impedeschan ina preparaziun e realisaziun effizienta da questas activitads. Il medem mument duain però be las instituziuns responsablas per la scola survegnir contribuziuns finanziaalas che han effectivamain realisà champs da classa, emnas da project u excursiuns da plirs dis cun pernottaziuns ordaifer. In'indemnisaziun tras la pauschala chantunala per la scola regulara croda perquai davent sco furma da finanziaziun la pli simpla dal punct da vista administrativ damai ch'ella vegn pajada sco pauschala a tut las instituziuns responsablas per la scola.

2.4.4. Explicaziun davart l'artitgel

Art. 88a

Al. 1: En quest alinea duain vegnir definidas las furmas da champs da classa, emnas da project ed excursiuns ch'il chantun promova. La promoziun chantunala sa restrenscha sin las activitads da plirs dis cun pernottaziuns ordaifer perquai che surtut questas activitads rinforzan il svilup social da las scholaras e scolars e perquai che las pernottaziuns ordaifer chaschunan dapli custs.

Al. 2: La contribuziun da promoziun chantunala da 20 francs per scolara e scolar e di cun pernottaziun s'orientescha als custs che las pernottaziuns ordaifer chaschunan tenor l'experientscha.

Al. 3: La contribuziun ch'il chantun paga per classa e champ realisà (resp. project u excursiun) vegn restrenschiada sin 1'500 francs per mintg'onn da scola. I na dat però nagina restricziun per il dumber da champs da classa, emnas da project u excursiuns per ils quals ina classa ha il dretg da survegnir contribuziuns durant sia carriera da scola.

⇒ Vesair questiuari, chapitel D Champs da classa, emnas da project ed excursiuns, dumonda nr. 5.

2.5. Scolina

2.5.1. Status quo

1) Obligatorii

Il chantun Grischun sto porscher la pussaivladad da frequentar la scolina ma ils uffants na ston betg far quai obligatoricamain (cfr. art. 7 al. 3 lescha da scola). Be per uffants da lingua estra pon las instituziuns responsablas per la scola, en vista a la promoziun da las linguas, fixar gia oz che quels stoppian frequentar obligatoricamain la scolina. La cumparegliaziun interchantunala mussa ch'en il fratemp tut ils chantuns – cun excepziun dal chantun Grischun – han declerà la frequentaziun da la scolina sco obligatorica. La gronda part dals chantuns ha schizunt francà l'obligaziun da frequentar dus onns la scolina en la lescha. Plinavant è il Plan d'instrucziun 21 GR concepì uschia ch'il temp da scola da mintg'uffant cumenza cun ils dus onns scolina. En la pratica èsi era en il chantun Grischun gia oz uschia che 98 % dals uffants van dus onns a scolina.

2) Adattaziun da las tariffas minimalas da salarisaziun dal stgalim da scolina a quellas dal stgalim primar

En cumparegliaziun cun l'entira Svizra ha il Grischun il pli bass nivel da salari sin il staglim da scolina. En cumparegliaziun cun la Svizra Orientala è il salari inicial dal Grischun da 61 620 francs var 20 % sut il segund bass salari inicial (chantun da Sviz cun in salari inicial standardisà⁴ da 75 404 francs). Tut en tut èn las tariffas da salarisaziun minimalas e standardisadas sin ils stgalims minimum, 11. onn da servetsch e maximum en la media da la Svizra Orientala per var 25 % sur il salari annual dal chantun Grischun.

Plinavant mussa ina tendenza cleramain che adina dapli chantuns vulan cuntanscher l'egualitad da las pajas tranter il stgalim primar e quel da scolina (gia il cas en ils chantuns AG, BE, BS, BL, FR, SO, VS, LU, AR, GL, SG, SH ed en il FL [situaziun 2020]). Ina persuna d'instrucziun da la scolina sto cumprovar, sco ina persuna d'instrucziun da la scola primara er, ch'ella ha fatg ina furmaziun cun in diplom da bachelor. Las novas scolaziuns a las scolas autas da pedagogia cumpiglian da nov il stgalim da scolina e la 1. e la 2. classa primara. En l'avegnir vegnan uschia adina dapli persunas d'instrucziun ad instruir a moda alternanta u il medem mument sin il stgalim

⁴ Per avoir ina basa da cumparegliaziun adequata èn las tariffas minimalas da salarisaziun dals chantuns ch'èn vegnids cumparegliads cun il chantun Grischun areguard il pensum e las emnas da scola vegnidas standardisadas sin las valurs dal chantun Grischun (pensum cumplain da 29 lecziuns, 39 emnas da scola). Per la cumparegliaziun da la Svizra Orientala èn vegnids resguardads ils chantuns cumparegliabels AI, AR, GL, SG, SZ e TG.

primar e quel da scolina. Per las raschuns menziunadas duai la salarisaziun minimala dal stgalim da scolina vegnir adattada a quella dal stgalim primar.

3) Lecziuns enstagl dad uras

Tenor la legislaziun da scola vertenta duran, en il chantun Grischun, las unitads d'instrucziun sin il stgalim da scolina 60 minutas e sin ils auters stgalims da la scola populara 45 minutas. Avant paucs onns duravan las unitads d'instrucziun en la scolina en divers chantuns 60 minutas. En il fratemp mantegnan be anc il chantun Grischun e quel da Schaffusa quest sistem.

4) Pensum cumplain persuna d'instrucziun e distgargia persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina

Il dumber da las unitads d'instrucziun e la calculaziun dal pensum cumplain da las persunas d'instrucziun èn actualmain reglads a moda differenta per il stgalim da scolina e quel primar. Tenor la legislaziun vertenta sto ina persuna d'instrucziun da la scolina prestar 24 uras per emna da scola per in pensum cumplain. Quai correspunda a 32 lecziuns da mintgamai 45 minutas (per in pensum cumplain sin il stgalim primar èn quai 29 lecziuns). Per la paja vegnan actualmain, cuntrari al stgalim primar e a quel secundar I, las uras da recepziun a l'ur e las pausas quintadas vitiers al pensum d'instrucziun da las persunas d'instrucziun da la scolina.

Cuntrari al stgalim primar e a quel secundar I na survegn ina persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina actualmain nagina lecziun da distgargia. La gronda part dals auters chantuns reconuscha la funcziun da la persuna d'instrucziun da classa era sin il stgalim da scolina.

2.5.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

1) Obligatori

La nova lescha da scola prevesa da francar, sper l'obligaziun da porscher la pussaivladad dad ir a scolina, era l'obligaziun da frequentar quella dus onns. L'obligaziun dad ir a scola duai uschia durar da nov 11 onns e betg pli 9 onns.

2) Adattaziun da la salarisaziun minimala dal stgalim da scolina a quella dal stgalim primar

Las prescripziuns areguard la salarisaziun minimala dal stgalim da scolina duain vegnir adattadas a quellas dal stgalim primar.

3) Lecziuns enstagl dad uras

En la nova lescha da scola duai la durada da las lecziuns vegnir fixada a moda unitara sin 45 minutas per tut ils stgalims da la scola populara, inclusiv il stgalim da scolina. L'unificaziun da la durada da las lecziuns sin tut ils stgalims da scola ha differents avantatgs:

- organisaziun e coordinaziun da la scola pli simpla areguard l'infrastructura (occupaziun da las salas da gimnastica, aula etc.);
- organisaziun e coordinaziun da la scola pli simpla areguard l'instrucziun da la pedagogia speziala sur tut ils stgalims da scola ora (promoziun integrativa resp. settings per la scolaziun speziala integrativa, settings per l'instrucziun da lingua);
- engaschament pli simpel da persunas d'instrucziun che instrueschan il medem mument sin il stgalim primar e quel da scolina (contabilitad dals salaris, calculaziun dal pensum, coordinaziun dals uraris);

- uras da bloc unitaras sin il stgalim da scolina e quel primar (meglra planisabladad per persunas cun la pussanza dals geniturs cun uffants sin differents stgalims da la scola populara);
- meglra coordinaziun dals transports da las scolaras e scolar.

I dat era in'unificaziun areguard la calculaziun da las tavlas da lecziuns e da las dotaziuns da lecziuns. En il passà vegnivan las pausas sin il stgalim da scolina e per part era las uras da recepziun a l'ur quintadas vitiers al temp d'instrucziun da la persuna d'instrucziun e da las scolaras e scolar. Perquai era enfin ussa il dumber da lecziuns obligatoricas dal stgalim da scolina per emna cun 20 uras (resp. 26,7 lecziuns da mintgamai 45 minutas) pli elevà che, per exempel, per la 1. e la 2. classa primara (24 resp. 25 lecziuns da mintgamai 45 minutas). La tavola da lecziuns duai vegnir adattada tras in conclus da la regenza e il temp d'instrucziun dal stgalim da scolina per emna duai da nov vegnir fixà en la moda suandanta:

1. onn da scolina almain 22, maximalmain 24 lecziuns obligatoricas
2. onn da scolina 24 lecziuns obligatoricas

Da nov èn, sco per ils auters staglims da la scola populara, era per il stgalim da scolina be anc las lecziuns obligatoricas relevantas per la calculaziun dal pensum da las persunas d'instrucziun da la scolina. Quai vul dir che las pausas na valan betg pli sco temp d'instrucziun.

Las uras da recepziun a l'ur crodan davent en la furma actuala damai che era ellas na tutgan betg pli tar il temp d'instrucziun. Sch'i dat in basegn da pertgitar po quel, sco per ils auters staglims da scola, vegnir cuvri tras purschidas da pertgitar en il rom da las structuradas da di supplementaras. L'entschatta da l'instrucziun e la preschientscha da la persuna d'instrucziun da la scolina vegnan regladas sco per ils auters staglims.

Era las uras da bloc vegnan unifitgadas e cumpiglian da nov era per il stgalim da scolina quatter lecziuns consecutivas (enstagl da trais uras). Tras la midada da trais uras sin quatter lecziuns plus las pausas vegnan las uras da bloc, cumpareglià cun la situaziun actuala, automaticamain schlargiadas sin il stgalim da scolina. La tabella qua sutvart mussa in exempel co ch'ina instituziun responsabla per la scola pudess armonisar ils uraris dal 1. e 2. onn da scolina cun las prescripziuns da la nova tavola da lecziuns per il stgalim da scolina:

		Glindesdi	Mardi	Mesemna	Gievgia	Venderdi
08:15-09:00	Uras da bloc	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina
09:05-09:50		Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina
10:10-10:55		Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina
11:00-11:45		Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina	Instrucziun 1. + 2. scolina
<i>Pausa da mezdi</i>						
13:45-14:30		Instrucziun 2. scolina			Instrucziun 1. + 2. scolina	
14:35-15:20		Instrucziun 2. scolina			Instrucziun 1. + 2. scolina	

Da nov duai l'uffizi (enstagl dal departament) permetter excepziuns en cas motivads per las instituziuns responsablas per la scola che han problems dal punct da vista da l'organisaziun da la

scola cun adattar il temp d'instrucziun e las pausas sin il stgalim da scolina e quel primar. Uschia èsi per exempel pussaivel da porscher schliaziuns adattadas a scolinas decentralas.

Tar il cuntegn e la furma da l'instrucziun en la scolina na datti naginas midadas. Malgrà la midada da la tavla da lecziuns en lecziuns da 45 minutas vegn l'instrucziun en la scolina fatga sco enfin qua tenor il Plan d'instrucziun 21 GR. Ella n'è damai betg orientada als roms.

4) Pensum cumplain persuna d'instrucziun e distgargia persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina

Las cundiziuns d'engaschament per las personas d'instrucziun da la scolina e da la scola primara na vegnan betg be armonisadas sut l'aspect da la salarisaziun minimala ma era sut quel da las lecziuns che ston vegnir instruidas per in pensum cumplain. Il pensum cumplain dad ina persuna d'instrucziun dal stgalim da scolina correspunda da nov a quel dad ina persuna d'instrucziun da la scola primara e cumpiglia 29 lecziuns. Las 24 uras che stuevan enfin ussa vegnir prestadas per in pensum cumplain sin il stgalim da scolina correspundan a 32 lecziuns da 45 minutas. Il pensum cumplain da las personas d'instrucziun da la scolina sa reducescha cun quai per trais lecziuns cumpareglià cun la legislaziun actuala. Cun la nova regulaziun crodan percenter davent las uras da recepziun a l'ur e las pausas per la calculaziun dal pensum da las personas d'instrucziun da la scolina. La cumparegliaziun da las prescripziuns legalas e da las tavlas da lecziuns actualas e quellas novas mussa che la schliaziun proponida na mida betg il pensum da las personas d'instrucziun da la scolina:

Prescripziuns legalas	Tavla da lecziuns scolina	Pensum cumplain	% pensum cumplain
Status quo	20 uras	24 uras	83 %
Proposta revisiun parziala	24 lecziuns	29 lecziuns	83 % ⁵

Ina persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina ademplescha las medemas incumbensas sco ina persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim primar e il stgalim secundar I (gestiun pedagogica da la classa, persuna da contact principala per las personas cun la pussanza dals geniturs, coordinaziun da la collavuraziun cun autras personas d'instrucziun, persuna da contact per la direcziun da scola etc.). Perquai duain personas d'instrucziun da la scolina cun la funcziun da persuna d'instrucziun da classa da nov era survegnir, sco las personas d'instrucziun sin ils auters stgalims da scola, ina lecziun per emna da scola sco distgargia.

2.5.3. Explicaziuns davart ils artitgels

Art. 7

Al. 3: En il rom da la revisiun duai quest alinea vegnir stritgà senza vegnir remplazzà. L'art. 7 regla da nov be anc la durada e la finamira dal stgalim da scola en questiu, analogamain a l'art. 8 e l'art. 9. L'obligaziun dad ir a scolina e a scola vegn fixada per tut ils stgalims da scola en l'art. 10 al. 2.

⁵ Las instituziuns responsablas per la scola han sco oz la pussaivladad d'augmentar il pensum, per exempel cun divider classas u delegar ulteriuras incumbensas.

Art. 10

Al. 2: Qua vegn francada l'obligaziun da frequentar la scolina. En cumbinaziun cun l'art. 7 al. 1 vala da nov in'obligaziun da frequentar dus onns la scolina.

Art. 12

Al. 1: Il mument da l'entrada en la scolina duai da nov vegnir reglà a moda lianta.

Al. 2: En il rom da la revisiun po quest alinea vegnir stritgà senza vegnir remplazzà.

Art. 13

Al. 1 e al. 2: Ils dus onns scolina duain da nov far part da l'obligaziun dad ir a scola. Uschia vegn quella prolungada da 9 sin 11 onns.

Art. 23

Al. 1: Era sin il stgalim da scolina vegnan tut las scolaras e scolars attribuids ad ina classa. Ina classa cumpiglia omadus stgalims da scolina (cun resalva da las grondezzas da las partiziuns tenor l'art. 19 da l'ordinaziun da scola). En cumbinaziun cun l'art. 23 al. 2 èsi garanti ch'ina persuna d'instrucziun da classa po vegnir designada era per il stgalim da scolina.

Art. 25

Al. 2: La durada da las unitads d'instrucziun duai vegnir unifitgada per tut ils stgalims da scola e muntar a 45 minutas.

Al. 3: Da nov duai l'uffizi permetter excepziuns en cas motivads enstagl dal departament.

Art. 26

Al. 2: Sin il stgalim da la scolina e il stgalim primar duain las uras da bloc cumpigliar almain quatter uras consecutivas.

Art. 62

Al. 1: Il dumber d'unitads d'instrucziun che ston vegnir prestadas per in pensum cumplain duai vegnir unifitgà per tut ils stgalims da la scola populara e cumpigliar 29 lecziuns.

Al. 2: Il pensum d'ina persuna d'instrucziun da classa duai vegnir reduci per ina lecziun per emna da scola sin tut ils stgalims da scola.

Art. 66

Al. 1 lit. a: La regulaziun separada da la salarisaziun minimala sin il stgalim da scolina vegn abolida. La salarisaziun sin il stgalim da scolina vegn da nov reglada sco per il stgalim primar tenor l'alinea 1 lit. b.

⇒ Vesair questunari, chapitel E Scolina, dumondas nr. 6 enfin 10.

2.6. Vacanzas da scola

2.6.1. Status quo

Tenor l'art. 24 al. 2 e al. 3 da la lescha da scola fixescha il chantun il cumenzament da l'onn da scola e las vacanzas d'atun e da Nadal. Las ulteriuras vacanzas pon las instituziuns responsablas per la scola fixar a moda autonoma. Il chantun è ultra da quai obligà da resguardar la situaziun dals chantuns vischins cura ch'i va per fixar il cumenzament da l'onn da scola.

La regulaziun actuala na permetta betg a singulas regiuns dal chantun Grischun che dependen ferm dal turissem da fixar a moda autonoma lur vacanzas d'atun uschia che quellas èn pir suenter la stagiun auta turistica. Per las persunas che lavuran en il sector dal turissem n'èsi perquai savens betg pussaivel da far las vacanzas d'atun cun lur famiglias. Nizzaivla è percurter la coordinaziun da las vacanzas d'atun areguard la pussaivladad d'occurrenz da furmaziun supplementara coordinadas e la pussaivladad da retrair las vacanzas a moda coordinada per persunas cun la pussanza dals geniturs che han uffants en la scola populara ed en il gimnasi. In bun ritmus da las vacanzas è central per il success d'emprender da las scholaras e scholars.

2.6.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

La lescha da scola duai vegnir adattada uschia che las instituziuns responsablas per la scola pon fixar a moda autonoma e coordinar sin plaun regional las vacanzas d'atun. Uschia duain las instituziuns responsablas per la scola pudair tegnair meglier quint dals basegns regionals.

2.6.3. Explicaziun davart l'artitgel

Art. 24

Al. 3: L'alineia duai vegnir adattà uschia ch'il chantun fixescha be anc las vacanzas da Nadal.

⇒ Vesair questunari, chapitel F Vacanzas da scola, dumonda nr. 11.

2.7. Facilitaziun da vegliadetgna

2.7.1. Status quo

La legislaziun actuala è concepida uschia che be persunas d'instrucziun cun in pensum cumplain pon profitar d'ina facilitaziun da vegliadetgna. La facilitaziun da vegliadetgna cumpiglia dus unitads d'instrucziun a partir dal 55avel onn da vegliadetgna e trais unitads d'instrucziun a partir dal 60avel onn da vegliadetgna. Apaina ch'il pensum va sut 100 % croda davent dal tutfatg il dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna. Quest tractament na correspunda betg a las regulaziuns per la gronda part da las lavurantas e lavurants en auters champs da lavur. Là exista il dretg sin la facilitaziun da vegliadetgna independentamain dal grad d'occupaziun.

Plinavant maina la regulaziun vertenta a situaziuns paradoxas. Quai mussa l'exempel d'ina persuna d'instrucziun ch'è sur 60 e che lavura en in pensum da 90 %. Damai che questa persuna d'instrucziun lavura en in pensum parzial, n'ha ella betg il dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna. Sch'ella augmentass però ses pensum sin 100 % avess ella, grazia al dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna, il medem pensum ma ella survegniss 10 % dapli paja per la medema lavur.

2.7.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

La facilitaziun da dus resp. trais lecziuns per persunas d'instrucziun cun in pensum cumplain a partir dal 55avel resp. 60avel onn da vegliadetgna correspunda ad ina pratica usitada en blers chantuns ed è acceptada bain en il chantun Grischun. Questa basa duai vegnir mantegnida per il dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna. Da nov duai però quest dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna valair era per persunas d'instrucziun senza in pensum cumplain. La dimensiun da la facilitaziun da vegliadetgna vegn calculada en relaziun cun il grad d'occupaziun resp. il pensum d'instrucziun. In pensum minimal per il dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna n'è betg necessari damai che persunas d'instrucziun pon esser engaschadas era cun pensums pitschens tar plirs patruns da lavur.

Exempel per la calculaziun da la facilitaziun da vegliadetgna tar pensums parzials: Ina persuna d'instrucziun cun in pensum da 26 lecziuns (tar in pensum cumplain da 29 lecziuns correspunda quai ad in grad d'occupaziun da var 90 %) survegn ina facilitaziun da vegliadetgna da 1,8 lecziuns a partir dal 55avel onn da vegliadetgna (90 % da 2 lecziuns facilitaziun da vegliadetgna) e 2,7 lecziuns a partir dal 60avel onn da vegliadetgna (90 % da 3 lecziuns facilitaziun da vegliadetgna, cfr. tabella qua sutvart).

Pensum en lecziuns	Facilitaziun da vegliadetgna en lecziuns	
	A partir dal 55. onn da vita	A partir dal 60. onn da vita
29	2	3
28	1.93	2.88
27	1.86	2.78
26	1.79	2.68
25	1.73	2.58
24	1.66	2.47
23	1.59	2.37
22	1.52	2.27
21	1.45	2.16
20	1.38	2.06
19	1.31	1.96
18	1.24	1.85
17	1.17	1.75
16	1.10	1.65
15	1.04	1.55
14	0.97	1.44
13	0.90	1.34
12	0.83	1.24
11	0.76	1.13
10	0.69	1.03
9	0.62	0.93
8	0.55	0.82
7	0.48	0.72
6	0.41	0.62
5	0.35	0.52
4	0.28	0.41
3	0.21	0.31
2	0.14	0.21
1	0.07	0.10

La facilitaziun da vegliadetgna vegn concedida a partir dal cumenzament da l'onn da scola en il qual la persuna d'instrucziun cumplenescha 55 onns. Il dretg s'augmenta en l'onn da scola en il qual la persuna d'instrucziun cumplenescha 60 onns (il di da referenza per il cumenzament da l'onn da scola è mintgamai il 1. d'avust). Il cussegl da scola resp. la direcziun da scola decida mintg'onn davart la furma da la facilitaziun da vegliadetgna, s'enter avair tadlà la persuna d'instrucziun. Quella po vegnir concedida sco indemnizaziun/integraziun en il pensum, sco bunificaziun en la contabilitad persunala dal pensum, sco cumbinaziun da l'indemnizaziun e da la bunificaziun en la contabilitad dal pensum u sco furma da congedi. L'indemnizaziun duai restar l'excepziun che vegn applitgada surtut tar pensums pitschens. La facilitaziun da vegliadetgna duai da princip vegnir deducida dal pensum sco facilitaziun e betg vegnir vitiers sco impuls finanziel.

2.7.3. Explicaziun davart l'artitgel

Art. 62

Al. 3: Cun stritgar l'apposiziun «cun in pensum cumplain» vala il dretg sin ina facilitaziun per tut las persunas d'instrucziun, independentamain dal grad d'occupaziun.

⇒ Vesair questiuari, chapital G Facilitaziun da vegliadetgna per tut las persunas d'instrucziun, independentamain dal pensum, dumonda nr. 12.

2.8. Custs per las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun (ICT)

2.8.1. Status quo

Ils ultims onns èn ils custs per l'infrastructura da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun (ICT) da las scolas creschids per las instituziuns responsablas per la scola. Cun la transfurmaziun digitala en la tecnologia e la societad è il diever d'instruments e furmas d'emprender digitalas daventà adina pli impurtant. Las scolas han adattà lur infrastructuras a moda fitg differenta a la nova realitad. L'infrastructura dad ICT è vegnida schlargiada tenor las cundiziuns localas, la capacitad economica da la vischnanca, l'organisaziun e l'equipament existent da la scola.

Cun l'introducziun dal Plan d'instrucziun 21 GR è il rom «medias ed informatica» vegnì integrà da nov en quel. En quest connex ha il DECA infurmà las instituziuns responsablas per la scola cun in manual davart las premissas che las scolas ston ademplir per ch'il modul «medias ed informatica» dal Plan d'instrucziun 21 GR possia vegnir realisà. Plinavant èn vegnidas fatgas recumandaziuns areguard l'equipament dad ICT da las scolas.

2.8.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

Tenor la lescha da scola surpiglian las instituziuns ch'èn responsablas per la scola ils custs per la scola populara publica, uschenavant che la lescha na prevesa betg in auter surpigliader dals custs (art. 69 al. 1 lescha da scola). Da princip èsi chausa da las vischnancas da metter a disposiziun ils instruments per in manaschi da scola conform al temp. Las vischnancas pon era decider a moda autonoma tge equipament da las scolas correspunda als basegns locals e a la capacitad economica da las instituziuns responsablas per la scola. Per il cas spezial da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun che ston ademplir tsherts standards minimals era per l'instrucziun dal nov rom «medias ed informatica» e per tsherts meds d'instrucziun che vegnan concepids adina dapli en furma digitala è il chantun pront da contribuir sia part cun augmentar la pauschala per la scola regulara. Questa contribuziun s'orientescha a las recumandaziuns chantunalas davart l'equipament da las scolas cun ICT⁶ e a la durada d'amortisaziun usitada per apparats dad IT (5 onns).⁷

⁶ Stgalim da scolina: 1 tablet (da 500 francs) per 10 scolaras e scolar; stgalim primar 1.–4. classa: 1 tablet (da 500 francs) per 4 scolaras e scolar; stgalim primar 5.–6. classa: 1 notebook (da 1'000 francs) per 2 scolaras e scolar; stgalim secundar: 1 notebook (da 1'000 francs) per 1 scolar(a).

⁷ Tenor il mussavia da l'administraziun chantunala da taglia munta la tariffa annuala d'amortisaziun per apparats dad IT a 20 % da la valur d'acquisiziun.

Da quai resultan ils suandants augments da la pauscha chantunala per la scola regulara che vegn pajada mintg'onn:

Stgalim da scola	Pauschala per scolar(a)
Scolina	10 fr.
Stgalim primar 1.–4. classa	20 fr.
Stgalim primar 5.–6. classa	100 fr.
Stgalim secundar I	200 fr.

Ils effects cumplexsivs da questa revisiun parziala sin la pauschala per la scola regulara vegnan resumads en il chapitel 3.2.3.

⇒ Vesair questiuinari, chapitel H Custs da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun (ICT), dumonda nr. 13.

2.9. Adattaziun salarisaziun minimala stgalim primar e secundar I a la media da la Svizra Orientala (standardisà)

2.9.1. Status quo

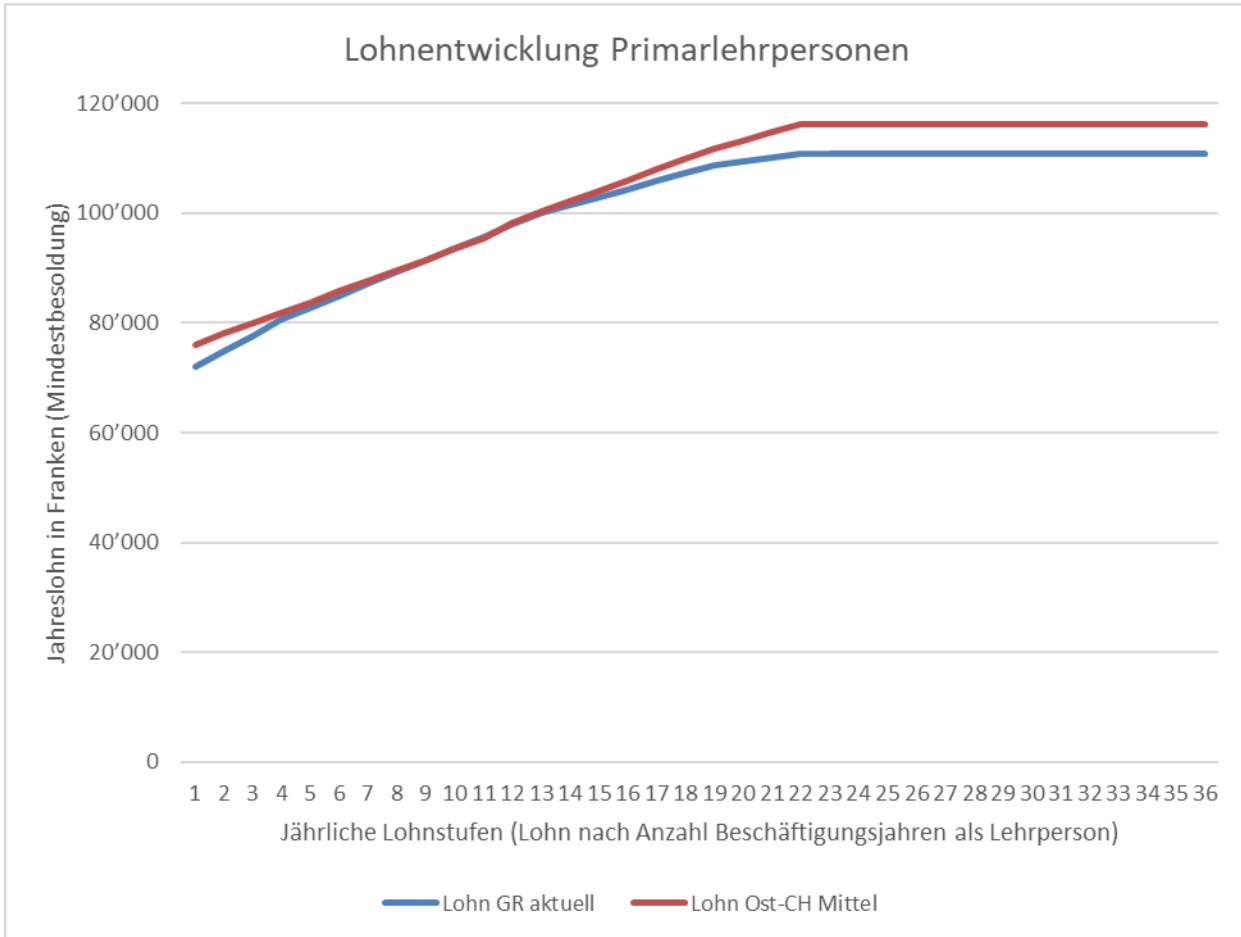
La cumparegliaziun da las tariffas minimalas da salarisaziun per in pensum cumplain da las persunas d'instrucziun dal stgalim primar e dal stgalim secundar I tenor l'art. 66 al. 1 da la lescha da scola e da las tariffas minimalas da salarisaziun da la media da la Svizra Orientala mussa che las pajas grischunas èn pli bassas. Per avair ina basa da cumparegliaziun adequata èn las tariffas minimalas da salarisaziun da la media da la Svizra Orientala areguard il pensum e las emnas da scola vegnidas standardisadas sin las valurs dal chantun Grischun (pensum cumplain da 29 lecziuns, 39 emnas da scola). Ils suandants chantuns da la Svizra Orientala èn la basa per la cumparegliaziun: AI, AR, GL, SG, SZ, TG. La cumparegliaziun resguarda tant l'emprim stgalim da salari sco era l'augment da la curva dals salaris enfin tar il stgalim da salari il pli aut.

Sin l'emprim stgalim da salari (salari inicial) èn ils salaris grischuns per tut las persunas d'instrucziun da la scola populara marcantamain sut la media standardisada da la Svizra Orientala. Per las persunas d'instrucziun da la scola primara è la differenza pli gronda che 5 %, per las persunas d'instrucziun dal stgalim secundar I pli gronda che 4 %. Tar les persunas d'instrucziun spezialisadas e las persunas d'instrucziun cun in diplom en pedagogia speziala èn las differenzas tar ils salaris inicials per part anc pli grondas.

En ils diesch onns d'occupaziun sco persunas d'instrucziun che suondan creschan però las pajas grischunas per tut las categorias da persunas d'instrucziun pli sveltes ch'en ils chantuns da cumparegliaziun. La paja en l'11avel onn da servetsch, per exempel, è per las persunas d'instrucziun da la scola primara grischuna schizunt levet sur la media da la Svizra Orientala. Suentar daventa la differenza da pajas puspè pli gronda. Sin il stgalim da salari il pli aut han las pajas da las persunas d'instrucziun grischunas puspè in retard cumpareglià cun la media da la Svizra Orientala ch'è sumegliant a quel sin l'emprim stgalim da salari.

La grafica qua sutvart mussa vi da l'exempel d'ina persuna d'instrucziun da la scola primara las differenzas da paja tranter il chantun Grischun e la media da la Svizra Orientala durant l'entira carriera professionala.⁸

La tabella qua sutvart mussa la media da la differenza da salari da las personas d'instrucziun grischunas sin il stgalim primar e secundar I cumpareglià cun la media da la Svizra Orientala durant in'entira carriera professionala da 36 onns.

Categoria da personas d'instrucziun	Ø Differenza envers la media da la Svizra Orientala durant l'entira carriera professionala
Persuna d'instrucziun da la scola primara / persuna d'instrucziun spezialisada stgalim primar	3,5 %
Persuna d'instrucziun cun diplom en pedagogia speziala (stgalim primar)	3,6 %
Persuna d'instrucziun da la scola reala e secundara, persuna d'instrucziun cun diplom en pedagogia speziala (stgalim secundar I)	2,0 %
Persuna d'instrucziun spezialisada stgalim secundar I	6,3 %

⁸ La media da la durada d'ina carriera professionala da personas d'instrucziun da la scola populara grischuna è tar var 36 onns.

2.9.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

Las tariffas minimalas da salarisaziun dal stgalim primar e secundar l vegnan adattadas a la media standardisada da la Svizra Orientala. En l'ordinaziun da scola vegnan ils augments dals stgalims da salari adattads uschia che las novas tariffas minimalas da salarisaziun correspundan pli u main a las tariffas da salarisaziun minimalas standardisadas da la media da la Svizra Orientala. La finamira è da betg be augmentar las pajas da l'emprim stgalim da salari per tut las categorias da persunas d'instrucziun sin la media da la Svizra Orientala ma d'adattar l'entira curva dals salaris enfin tar il stgalim da salari il pli aut a la media da la Svizra Orientala. Era il stgalim da salari il pli aut duai, tras la procentuala maximala da l'augment dal salari tenor l'art. 66 al. 2 da la lescha da scola, vegnir definì uschia ch'el corresponda, per tut las categorias da las persunas d'instrucziun, almain a la media da la Svizra Orientala. Pervi dal svilup da la curva chaschuna l'adattaziun a la media da la Svizra Orientala divergenzas negativas sin intgins stgalims en il sectur mesaun, cumpareglia cun las actualas tariffas minimalas da salarisaziun. En quests cas vala per las persunas d'instrucziun pertutgadas l'import actual dal salari (cfr. art. 99 al. 1 lescha da scola).

Tras la revisiun vegn il salari inicial da las persunas d'instrucziun grischunas ad esser blier pli elevà ed uschia daventa il pass en la professiun potenzialmain pli attractiv per persunas d'instrucziun. En ils emprims onns professiunals percenter è l'augment da la paja pli plat cumpareglia cun oz. A partir dal 12avel onn professiunol creschan lura las pajas pli ferm cumpareglia cun oz. Da quai resultan in salari maximal marcantamain pli aut ed in impuls finanziel pli grond en la segunda mesadad da la carriera professiunala. Quai po avair per consequenza che gist tar persunas d'instrucziun cun ina gronda experientscha na vegn ina midada da professiun per motivs finansials betg en dumonda.

2.9.3. Explicaziuns davart ils artitgels

Art. 66

Al. 1 lit. a e lit. c: En quest alinea duain las tariffas minimalas da salarisaziun per l'emprim stgalim da salari da tut las categorias da persunas d'instrucziun dal stgalim primar e dal stgalim secundar l vegnir alzadas sin la media da la Svizra Orientala.

Al. 1 lit. b: Damai ch'il stgalim da la scolina e quel primar èn vegnids prendids ensemen, po questa litera vegnir abolida.

Al. 2: En quest alinea duai l'augment dals stgalims maximal enfin tar il stgalim da salari il pli aut vegnir fixà sin 153 %. Damai che las pajas da l'emprim stgalim da salari vegnan auzadas per plirs puncts procentuals, vegn garantì, malgrà ina reducziun da l'augment maximal dals stgalims dad 1 % cumpareglia cun oz (status quo: 154 %), ch'il stgalim da salari il pli aut corresponda, per tut las categorias da las persunas d'instrucziun, almain a la media da la Svizra Orientala.

⇒ Vesair questunari, chapitel Adattaziun da la salarisaziun minimala stgalim primar e secundar l a la media da la Svizra Orientala (standardisà), dumonda nr. 14.

2.10. Dretg d'instruir

2.10.1. Status quo

Tenor la legislaziun actuala è il dretg d'instruir collià cun in diplom da stgalim renconuschì. Perquai ston oz las instituziuns responsablas per la scola dumandar ina permissiun da dar scola temporara tar l'uffizi, era per persunas d'instrucziun, malgrà che quellas han ina qualificaziun equivalenta per l'instrucziun sin in auter stgalim da scola. Tar questa gruppa tutgan persunas d'instrucziun ch'èn qualifitgadas per instruir sin il stgalim da scolina sco era la 1. e 2. classa primara ma che han be in diplom dal stgalim da scolina. Questas persunas d'instrucziun ston, malgrà ch'ellas èn scoladas per la 1. e 2. classa primara, dumandar ina permissiun da dar scola per pudair instruir las emprimas dus classas primaras.

Il medem vala per exempel era per persunas d'instrucziun cun in diplom per il stgalim secundar I, per persunas d'instrucziun spezialisadas cun in bachelor u master per moviment e sport, musica u art textil e tecnic che vulan instruir sin il stgalim primar. Era questas persunas d'instrucziun n'han betg il diplom da stgalim correspudent e dovran oz ina permissiun da dar scola, malgrà ch'ellas han ina scolaziun equivalenta.

2.10.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

La regenza po da nov renconuscher scolaziuns dad in tschert stgalim da scola era per auters stgalims da scola. Las scolaziuns renconuschidas da la regenza dattan il dretg d'instruir e na dovran nagina permissiun da dar scola pli.

2.10.3. Explicaziun davart l'artitgel

Art. 57

Al. 1: Cun l'infurmaziun complementara «ina scolaziun renconuschida da la regenza» po la regenza renconuscher furmaziuns equivalentas era per auters stgalims da scola.

⇒ Vesair questunari, chapitel J Dretg d'instruir, dumonda nr. 15.

2.11. Dretg da vegnir tadlà per scolaras e scolar

2.11.1. Status quo

La lescha da scola vertenta enumerescha ils dretgs da las scolaras e scolar en l'art. 53 al. 1. Il dretg da vegnir tadlà n'è là betg menziunà a moda explicita. En la pratica vegnan las scolaras e scolar però gia tadlads en fatgs da scola. Per exempel tar discurs davart l'attestat u tar fatschentas disciplinaras vegn adina era dumandà il parairi da las scolaras e scolar. Tar in'exclusiun da la scola che smanatscha valan las directivas davart l'exclusiun da scolaras e scolar da l'instrucziun. En quests cas han ils uffants da scola e giuvenils pertutgads - sper las persunas cun la pussanza dals geniturs - explicitamain il dretg da vegnir tadlà.

2.11.2. Puncts centrals da la revisiun en detagl

Il dretg da vegnir tadlà da las scolaras e scolar en dumondas che pertutgan els duai da nov vegnir integrà a moda explicita en la lescha da scola.

2.11.3. Explicaziun davart l'artitgel

Art. 53

Al. 1 lit. c: Cun l'infurmaziun complementara da la litera c vegn il dretg da vegnir tadlà per las scolaras e scolars francà a moda explicita.

⇒ Vesair questunari, chapitel K Dretg d'audiziun per scolaras e scolars, dumonda nr. 16.

2.12. Dispensaziun linguas estras obligatoricas

2.12.1. Incumbensa da la fracziun da la Partida populara svizra (PPS)

En la sessiun d'avust 2019 ha la PPS inoltrà l'incumbensa da la fracziun areguard in rapport davart las experientschas cun la dispensaziun da linguas estras sin il stgalim real. Il Cussegl grond ha acceptà l'incumbensa en il senn da la resposta da la regenza cun l'infurmaziun complementara che la regenza examinescha en il rom da la proxima revisiun parziala da la lescha da scola sche la regulaziun da las cumpetenzas en cas da la deliberaziun da linguas estras obligatoricas, cumbinada cun cundiziuns da cumpensaziun correspudentas, duai vegnir delegada a las instituziuns responsablas per la scola.

2.12.2. Ponderaziuns

Tenor l'art. 45 al. 1 da la lescha da scola pon scolaras e scolars che han in basegn spezial da promoziun vegnir instruids tenor in plan d'instrucziun adattà sin basa d'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola. L'ordinaziun da scola (art. 48 al. 2) di che la deliberaziun da scolaras e scolars da singuls roms dovra la permissiun da l'uffizi. La deliberaziun da roms è ina mesira da la pedagogia speziala en il senn dad in'adattaziun da las finamiras d'instrucziun.

Ella sto vegnir dumandada da las persunas cun la pussanza dals geniturs. L'USS ha delegà a l'intern la procedura da permissiun als inspecturats districtuals cumpetents. Grazia al barat regular cun las instituziuns responsablas per la scola èn cas d'in eventuala deliberaziun da roms gia avant enconuschents. L'inspecturat districtual examinescha sche tut las persunas pertutgadas (scolaras e scolars, persunas cun la pussanza dals geniturs, direcziun da scola, persuna d'instrucziun da classa, pedagoga curativa da scola, persuna d'instrucziun spezialisada, servetsch psicologic da scola) èn d'accord cun la deliberaziun. Quest proceder garantescha vias curtas. Per regla passan be paucs dis tranter la dumonda tras las persunas cun la pussanza dals geniturs e la decisiun.

Damai che la nunelecziun dad in rom è definitiva e na po pli tard betg pli vegnir annullada, vegn la deliberaziun da roms concedida cun precauziun e be sch'ina scolara u in scolar è constantamain surdumandà.

Per las raschuns menziunadas survart na vegni per la regenza betg en dumonda da spustar las cumpetenzas dal chantun a las instituziuns responsablas per la scola. La pratica descritta è sa cumprovada e la segirezza da furnaziun fiss periclitada sche las cumpetenzas areguard la deliberaziun da linguas estras obligatoricas resp. da roms vegnissan delegadas a las instituziuns responsablas per la scola.

Il giavisch da l'incumbensa da la fracziun PPS duai però vegnir resguardà tras in'adattaziun mirada da la directiva chantunala davart la deliberaziun da roms: En la terza classa da la scola reala duai la nunelecziun d'ina lingua estra obligatoria vegnir simplifitgada per scolaras e scolars cun

difficultads d'emprender. Questas scolaras e scolars duain pudair appofundar las cumpetenzas en la lingua da scola u la matematica enstagl da la lingua estra obligatorica.

⇒ Vesair questiuari, chapitel L Dispensaziun linguas estras, dumonda nr. 17.

3. Consequenzas persunalas e finanzialas

3.1. Consequenzas persunalas

1) Sin plaun chantunal

Questa revisiun parziala da la lescha da scola n'ha naginas consequenzas persunalas per il chantun.

2) Sin il plaun da las instituziuns responsablas per la scola / vischnancas

Questa revisiun da la lescha da scola n'ha naginas consequenzas persunalas directas per las instituziuns responsablas per la scola e las vischnancas.

3.2. Consequenzas finanzialas

3.2.1. Clav da repartiziun dals custs chantun - instituziuns responsablas per la scola / vischnancas

Tenor il conclus dal Cussegl grond dals 11 da favrer 2020 davart la valor directiva da la politica da finanzas nr. 7 spustament da chargias ston spustaments da chargias dal chantun sin las vischnancas vegnir evitads (missiva carnet nr. 8 / 2019-2020, pag. 519). Sche projects da la Confederaziun u dal chantun chaschunan custs supplementars en il sector da las incumbensas cuminaivlas dal chantun e da las vischnancas ston quels custs vegnir repartids en la proporziun da finanziaziun d'enfin qua. La proporziun da finanziaziun chantun / instituziuns responsablas per la scola resp. vischnancas en il sector da las scolas popularas è actualmain 10 % a 90 %. Questa clav da repartiziun vegn duvrada per ils custs supplementars che na vegnan betg indemnissads tras ina regulaziun separada, q.v.d. tras contribuziuns chantunalas specificas. Pertutgads da quai èn surtut l'augment da la salarisaziun minimala, la facilitaziun da vegliadetgna era tar engaschaments a temp parzial, las tariffas dad ICT e la reducziun dal pensum d'instrucziun per personas d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina. La clav da repartiziun dals custs da 10 % a 90 % vegn garantida en quests secturs tras in augment correspundent da las pauschalas da la scola regulara tenor l'art. 72 da la lescha da scola (cfr. chapitel 3.2.3.).

3.2.2. Custs supplementars per il chantun e las instituziuns responsablas per la scola / vischnancas

Ils custs supplementars annuals che questa revisiun parziala chaschuna muntan en tut a var 19,52 milliuns francs. Bundant 11 milliuns francs da quest import èn d'attribuir a l'augment da paja per las personas d'instrucziun engaschadas tar las instituziuns responsablas per la scola. La gronda part dals custs supplementars resultan pia tar las instituziuns responsablas per la scola resp. tar las vischnancas. Tenor la participaziun dal chantun als custs – sin la basa da la clav da repartiziun

tranter il chantun e las instituziuns responsablas per la scola descritta en il chapitel precedent – resultan, per il chantun, custs supplementars da var 4,79 milliuns francs che sa repetan mintg'onn (24,5 %) e, per las instituziuns responsablas per la scola, custs da var 14,73 milliuns francs (75,5 %; per ulteriurs detagls vesair agiunta). Il chantun sa participescha als custs per part cun contribuziuns chantunalas specificas en secturs spezial e per part cun adattar las pauschalas da la scola regulara.

3.2.3. *Adattaziun da las pauschalas per la scola regulara*

Il chantun sa participescha cun 2,56 milliuns francs als custs supplementars da las instituziuns responsablas per la scola. El fa quai cun augmentar las pauschalas da la scola regulara. Concret vegn la participaziun als custs fatga cun augmentar las pauschalas da la scola regulara tenor l'art. 72 al. 2 da la lescha da scola sin ils trais stgalims da scola: stgalim da scolina e stgalim primar, scola reala e stgalim secundar. La tabella qua sutvart dat ina survista dals puncts da la revisiun che pertutgan las pauschalas per la scola regulara:

Survista generala pauschala da la scola regulara	Part custs instituziuns responsablas per la scola	Scolina / stgalim primar	Stgalim secundar I Stgalim real	Stgalim secundar I Stgalim secundar
Scolas en ospitals	-135'555	-8	-8	-8
Augment salarisaziun minimala scolina, scola primara, sec. I sin media	1'077'710	69	29	29
Facilitaziun da vegliadetgna	178'213	10	10	10
Tariffas ICT (validità tenor dumber da SeS)	1'343'530	37	200	200
Reducziun pensum d'instrucziun persuna d'instrucziun da classa stgalim	103'566	6	6	6
Total augment pauschalas da la scola regulara	2'567'465	114	237	237
Pauschalas da la scola regulara actualas		960	1'460	1'380
Pauschalas da la scola regulara novas		1'074	1'697	1'617
Total participaziun chantun als custs (augment pauschalas da la scola regulara x dumber da SeS)		1'579'991	378'741	608'733

Per pudair augmentar las pauschalas da la scola regulara sto l'art. 72 al. 2 da la lescha da scola vegnir adattà. Areguard ils imports èsi da resguardar, en connex cun la chareschia, che quels correspundan, sco las autras contribuziuns dal chantun tenor l'art. 71 al. 2 da la lescha da scola, a l'onn da basa 2009. Quai vul dir che l'adattaziun da las pauschalas menziunadas pervi da la chareschia vegn fatga pir cura che la revisiun parziala entra en vigur. Uschia è la medema basa da pretsch garantida per tut las contribuziuns tenor la lescha da scola.

4. Plan da termins

Il Cussegl grond vegn a debattar davart il project en la sessiun da december 2024. Igl è planisà da metter en vigur la revisiun parziala da la lescha da scola il 1. d'avust 2025. La revisiun parziala da l'ordinaziun da scola duai entrar en vigur il medem mument.

Agiunta: Custs supplementars (che sa repetan)

Survista generala custs supplementars (che sa repetan mintg'onn)					
Sector	Basa legala	Remartgas	Chantun	Instituziun responsabla per la scola	Total
			4'792'822	14'732'252	19'525'074
Incumbensa Caluori: Scolaziun en l'ospital	Art. 19a lescha da scola	Tenor l'incumbensa Caluori sa participeschan il chantun e las instituziuns responsablas per la scola cun mintgamai 50 % als custs. La part da las instituziuns responsablas per la scola vegn deducida da las pauschalas per la scola regulara. Part dal chantun: Damain custs perquai che la pauschala da la scola regulara vegn reducida per la part da las instituziuns responsablas per la scola. Custs supplementars d'in import equivalent damai che quest import vegn pajà a las scolas en ospitals ensemen cun la part dal chantun.	211'130	-75'575	135'555
Incumbensa Claus: classas d'introducziun	Art. 8 e art. 44 lescha da scola	Pussaivdad da reintroducir la classa d'introducziun. Quai chaschuna custs supplementars damai che las scolaras e scolars da las classas d'introducziun dovan in onn supplementar per absolver la scola obligatorica (10 onns enstagl da 9 onns).	238'583	2'572'423	2'811'007
Incumbensa Tenchio: Emnas da champ e da project	Art. 89 lescha da scola	Participaziun dal chantun als custs da las instituziuns responsablas per la scola per viadis da scola, excursiuns, champs da classa ed emnas da project (tenor la sentenza dal Tribunal federal dastgan be anc 10 enfin 16 francs per di vegnir incassads da las personas cun la pussanza dals geniturs - il custs restants van sin donn e cust da las instituziuns responsablas per la scola).	420'183	0	420'183
Introducziun da l'obligaziun da frequentar la scolina	Art. 7 lescha da scola	Custs supplementars per il chantun tenor las contribuziuns pauschalas en la lescha da scola per SeS supplementars. Per las instituziuns responsablas per la scola èn las contribuziuns chantunals retgavs supplementars d'in import equivalent. I vegn però spetgà ch'ils paucs SeS supplementars n'han nagins effects sin il pensum da las personas d'instrucziun da la scolina. Per las instituziuns responsablas per la scola muntan quels percenter pli u main custs en la dimensiun da las contribuziuns chantunals (material, administraziun etc.).	60'023	0	60'023
Augment da la salarisaziun minimala dal stgalim da scolina, primar e secundar I sin la media da la Svizra Orientala standardisada	Art. 66 lescha da scola	Las tariffas minimalas da salarisaziun dal stgalim da scolina, primar e secundar I vegnan adattadas a la media da la Svizra Orientala standardisada.	0	10'777'100	10'777'100
Participaziun dal chantun als custs da las instituziuns responsablas per la scola	Art. 72	Part da la scola regulara Part da la scolaziun speziala Il chantun sa participescha cun 10 % (resp. 100 % tar ICT) als custs da las instituziuns responsablas per la scola che n'èn betg reglads en la lescha da scola cun ina finanziaziun specifica. L'indemnisaziun vegn fatga cun in augment da las pauschalas da la scola regulara (classas d'introducziun, augment da las tariffas minimalas da salarisaziun, facilitaziun da vegliadetgna, reducziun dal pensum d'instrucziun scolina, ICT).	919'966	0	919'966
Facilitaziun da vegliadetgna era tar engaschaments a temp parzial	Art. 62 al. 3 lescha da scola	Tut las personas d'instrucziun survegnan a partir dal 55avel onn da vegliadetgna ina facilitaziun da vegliadetgna da 2 lecziuns e a partir dal 60avel onn da vegliadetgna 3 lecziuns.	0	1'782'131	1'782'131
Participaziun dal chantun als custs da las instituziuns responsablas per la scola	Art. 72	Part da la scola regulara Part da la scolaziun speziala Il chantun sa participescha cun 10 % (resp. 100 % tar ICT) als custs da las instituziuns responsablas per la scola che n'èn betg reglads en la lescha da scola cun ina finanziaziun specifica. L'indemnisaziun vegn fatga cun in augment da las pauschalas da la scola regulara (classas d'introducziun, augment da las tariffas minimalas da salarisaziun, facilitaziun da vegliadetgna, reducziun dal pensum d'instrucziun scolina, ICT).	239'918	0	239'918
Participaziun dal chantun als custs dad ICT da las instituziuns responsablas per la scola	Art. 72 al. 2	Custs supplementars da las instituziuns responsablas per la scola en il sector dad ICT en connex cun il PI 21 GR e l'introducziun dal rom «medias ed informatica». Participaziun dal chantun cun in augment da la pauschala per la scola regulara.	178'213	-178'213	0
Participaziun dal chantun als custs dad ICT da las instituziuns responsablas per la scola	Art. 72 al. 2	Custs supplementars da las instituziuns responsablas per la scola en il sector dad ICT en connex cun il PI 21 GR e l'introducziun dal rom «medias ed informatica». Participaziun dal chantun cun in augment da la pauschala per la scola regulara.	1'343'530	0	1'343'530
Reducziun pensum d'instrucziun persuna d'instrucziun da classa stgalim da scolina	Art. 62 al. 1 e 2 lescha da scola	Da nov vegn il pensum cumplain da la persuna d'instrucziun da classa sin il stgalim da scolina reduci per 1 lecziun. Basa augment paja sin salarisaziun minimala media da la Svizra Orientala stgalim primar.	0	1'035'663	1'035'663
Participaziun dal chantun als custs da las instituziuns responsablas per la scola	Art. 72	Il chantun sa participescha cun 10 % (resp. 100 % tar ICT) als custs da las instituziuns responsablas per la scola che n'èn betg reglads en la lescha da scola cun ina finanziaziun specifica. L'indemnisaziun vegn fatga cun in augment da las pauschalas da la scola regulara (classas d'introducziun, augment da las tariffas minimalas da salarisaziun, facilitaziun da vegliadetgna, reducziun dal pensum d'instrucziun scolina, ICT).	103'566	-103'566	0